

BOND VAN VRIJE EVANGELISCHE GEMEENTEN IN NEDERLAND

ons ORGAAN

NUMMER 2
JUNI 2021

Special over
ESCHATOLOGIE

Weldra

KOMT DE HEER OP AARDE

De maaltijd

IN JESAJA

God

IN DE TOEKOMST

BONDSBUREAU President Kennedylaan 311, 6883 AK Velp
T 026-364 82 49 E info@bondveg.nl www.bondveg.nl

INHOUD

- 2 Voorwoord**
door Gerard van de Wetering
- 3 God in de toekomst**
door Rufus van der Zwan
- 5 Zomer**
door Simone van de Vrie
- 6 Weldra komt de Heer op aarde**
door Leo Mietes
- 8 De klassieke toekomst-verwachting**
door Martin Penning
- 10 Rapportage of gegronde verwachting?**
door Jan Hoek
- 12 De maaltijd in Jesaja**
door Cees Stavleu
- 14 Een lichtje in je straat**
door Jonne Knevel
- 15 SZD-anders leren kijken**
door Jonne Knevel
- 16 Een nieuwe missionair toeruster**
door Jonne Knevel
- 16 Recentie**
door Froukje Karelse-Dijk
- 17 Bij vreugde en verdriet**
door Chris Doornweerd
- 18 Regionieuws**
door regiocorrespondenten
- 20 Puzzel**
door Marianne Goetheer

Foto voorpagina: Tsjernobyl, 'Cultuurpaleis'.
(theater en sportcomplex) van: André Joosse
www.andrejoosse.nl. | www.urbex.nl

We doen ons best de auteursrechten van alle illustraties te respecteren. We kunnen echter niet altijd de maker van een illustratie achterhalen. Mocht er in dit nummer een illustratie van u staan zonder bronvermelding, wilt u dat dan aan ons laten weten zodat wij u het gebruikelijke tarief kunnen vergoeden?

VOORWOORD

door: Gerard van de Wetering

GEBEURD.... GEBEURT..... GEBEUREN

Ons Orgaan wordt sinds 1916 door de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten uitgegeven. Daarvoor was het 'een particuliere uitgave, gedrukt door de firma Koldewijn'. Zo staat het in het jaarboekje van de Bond van 1962. Voortdurend zijn er dingen veranderd: vorm, frequentie van verschijnen, inhoud en bijlages. Het laat zien hoe er steeds weer op de omstandigheden werd gereageerd.

Een aantal keren is er de afgelopen tijd vanuit de redactie vergaderd met het comité. Er is een voorstel uit voortgekomen om een nieuwsbrief te gaan maken. Deze nieuwsbrief wordt digitaal verspreid en voor wie wil komt er een papieren exemplaar. Met dit voorstel komen we tegemoet aan de wens van lezers om nieuws te kunnen lezen uit de Bond en uit andere gemeenten. In de nieuwe opzet zal ruimte blijven voor een meditatie en/of een uitgewerkt thema.

Als de Bondsvergadering hiertoe besluit is dit dus het laatste nummer van Ons Orgaan.....

Het lijkt dus 'gebeurd' met Ons Orgaan, maar tegelijkertijd 'gebeurt' er veel goeds in gemeenten en in de Bond. Wat er gaat 'gebeuren' ligt in de toekomst. En laat dat nu net het onderwerp zijn van het nummer van Ons Orgaan dat voor u ligt. Martin Penning schrijft over de geschiedenis en actualiteit van de toekomstprediking, Leo Mietes brengt oude VEG-gedachten tot leven die zich anders uitspraken over de wederkomst, Jan Hoek laat onze hersens kraken over de toekomst en Cees Stavleu deelt iets met ons over het aardse van de oudtestamentische toekomstverwachting. Verder zijn er de vertrouwde rubrieken. Veel leesplezier gewenst!

PS: in het najaar pakt Ons Orgaan waarschijnlijk nog een keer uit met een glossy....

Colofon

Voorzitter/redacteur: ds. Gerard van de Wetering
Eindredactie: vacature
Redacteur: Johan Visser: johanpvisser@msn.com
Ass. redacteur: Merel Blesgraaf: merelblesgraaf@gmail.com
Secretariaat email: onsorgaan@bondveg.nl
Vormgeving: Marianne Goetheer-de Jonge:
email: onsorgaankopij@bondveg.nl

Regiocorrespondent Regio Noord: vacature
Regiocorrespondent Noord-Holland/Utrecht: Dineke Spee
d.spee@hetnet.nl

Regiocorrespondent Regio Oost: Johan Visser
johanpvisser@msn.com
Regiocorrespondent Zuid-Holland: Ben van de Vrie
bvdvrie@gmail.com

Regiocorrespondent Zeeland: vacature

GOD IN DE TOEKOMST

door: Rufus van der Zwan

Het is weer bijna zover. Als er één lessenserie is waar ik mij ieder jaar op verheug, is het deze wel. In 5 vwo gaat mijn favoriete lessenserie over atheïsme en theïsme. Hierbij daag ik mijn leerlingen uit om na te denken over de vraag: is er in jouw wereldbeeld plaats voor God, of niet zou Hij kunnen bestaan? Het aardige van 'bestaan' is dat het niet een beetje kan: je bestaat wel of je bestaat niet. Er is geen tussenweg; je kunt niet een beetje bestaan. Net als zwanger zijn; je kunt niet een beetje zwanger zijn. Toch kies ik graag voor een beetje nuance, want atheïsten zijn er in soorten en maten (net als theïsten).

Eén van de eerste mensen in de ruimte, de Russische astronaut Gagarin, zei eens: "Ik heb goed gekeken, maar ik heb God niet gezien!" Is dat een bewijs dat God niet bestaat? Dat lijkt mij niet. Het doet denken aan een schipper die de oceaan over vaart en daarbij de evenaar niet in het water aantreft. Sommige wetenschappers voorspelden in de tweede helft van de vorige eeuw dat geloof in God zou verdwijnen. Dat in de toekomst zou geloof in God overbodig worden, naarmate we als mensheid steeds meer te weten komen en de welvaart stijgt. we kunnen nu constateren dat deze voorspelling bepaald niet is uitgekomen. Religie is springlevend, groeiend en meer dan ooit relevant in onze tijd. Ruim vier op de vijf wereldburgers hangt een godsdienst aan en wereldwijd groeit niet het atheïsme maar het theïsme. Voor de meeste leerlingen uit mijn klas was dit nieuw, en heel anders dan ze dacht hadden uit hun dagelijkse omgeving.

Bestaat God? Laat God zich bewijzen? Wat in de loop van de lessen in elk geval duidelijk wordt, is dat je er met je verstand alleen niet uitkomt. God valt niet via een experiment

aan te tonen, maar zijn bestaan is ook niet te weerleggen. Hij overstijgt ons verstand en als we met onze rede uitkomen bij een god die wij kunnen 'begrijpen', is het God in elk geval niet meer (naar Augustinus). Ons spreken over God is stellig en onwetend tegelijk. Het vraagt altijd een sprong, een bewuste keuze tot overgave om in God te geloven.

De meeste leerlingen uit mijn vijfde klas dit jaar hebben geen christelijke achtergrond; sommigen van hen zijn zoekend, anderen zijn minder geïnteresseerd. Maar met deze lessenserie wil ik niet alleen deze groep aan het denken zetten. Ik heb in deze klas ook een paar leerlingen die overtuigd christen zijn. Voor de gelovige leerlingen is het goed om te ontdekken dat er veel tegen het geloof in God is in te brengen. Het kan geen kwaad om de bezwaren te overdenken waarmee het atheïsme ons als gelovigen uitdaagt. Daarnaast is het winst dat het atheïsme beelden onderuithaalt die vaak berusten op karikaturen van God. Bijna doet het denken aan de rol van de profeten in de Bijbel. Zij hielden het volk Israël en hun leiders een spiegel voor om God niet op menselijke maat te snijden of voor je karretje te spannen, want zo werkt het niet bij God.

Ik hoop dat alle leerlingen, gelovig of ongelovig, in deze lessen ontdekken dat geloven in God niet onredelijk is. Sterker, dat er goede gronden zijn om in God te geloven. Deze leerlingen gaan hun eigen toekomst in, met een heel leven voor zich. Ik hoop dat ze uit deze lessenserie halen dat alleen God vaste grond geeft onder je bestaan, in goede en in slechte tijden. Ik hoop dat ze hun toekomstige leven gaan leven met God. "Het hart heeft zijn redenen die de rede niet kent" zou Pascal gezegd hebben.

ZOMER!

door Simone van de Vrie, predikant van de VEG Veendam

Eens komt de grote zomer
waarin zich 't hart verblijdt.
God zal op aarde komen
met groene eeuwigheid.
De hemel en de aarde
wordt stralende en puur.
God zal zich openbaren
in heel zijn creatuur.

(Lied 747: 1 uit het nieuwe Liedboek)

Meer dan ooit verlangen mensen naar de zomer!

Na een lange periode met veel beperkingen vanwege de coronapandemie zien we er naar uit om weer naar buiten te kunnen, te genieten van de natuur en ons te koesteren in de warmte van de zon.

Opmerkelijk is dat de woorden 'zon' en 'zomer' vaak in de Bijbel voorkomen, in de letterlijke betekenis, maar ook als metafoor. Meteen al op de eerste bladzijde van de Bijbel, in Genesis 1, zien we de zon verschijnen aan het firmament. Toen de Schepper klaar was met het maken van de hemellichamen zag Hij dat het goed was. 'Tov', staat er in het Hebreeuws en daarvan is ons Nederlandse 'tof' afgeleid. Het is 'tov' dat wij mensen mogen leven in het licht, het licht van de zon, het licht van de Eeuwige, en de kans krijgen om te genieten van het goede dat ons gegeven wordt.

Maar laten we wel zijn: ons aardse bestaan is lang niet altijd goed en tof. Dat wisten de schrijvers van de scheppingsverhalen uit eigen ervaring. Het was in de tijd van de Babylonische ballingschap. De Joden die noodgedwongen in den vreemde leefden, voelden zich ontworteld en ontheemd en waren God uit het zicht verloren.

Dan komen de (scheppings)verhalen los, bedoeld om de mensen weer grond onder de voeten te geven: de Schepper van hemel en aarde zal nooit loslaten het werk van Zijn handen!

Vele eeuwen later wordt dat op indrukwekkende wijze bevestigd door de komst van Jezus. Die opnieuw duidelijk maakt wat in de scheppingsverhalen al naar voren kwam, namelijk dat God een mooie, gave wereld voor ogen heeft. Jezus gaat de strijd aan met de duisternis en verkondigt de blijde boodschap van het Koninkrijk: 'Eens komt de grote zomer' Metafoor voor een tijd waarin alle pijn en nood voorbij zullen zijn en het leven echt tof is voor iedereen! Een prachtige toekomstdroom, niet bedoeld als een zoethoudertje, maar als een aansporing om toe te werken naar wat beloofd is en hier en nu te genieten van het goede dat God ons geeft, als een teken dat het Koninkrijk nabij is.

Wij mogen op weg gaan, deze zomer in en de 'grote Zomer' tegemoet!

Weldra komt de Heer op aarde

Door Leo Mietus

We vroegen Leo Mietus om ons mee te nemen door de geschiedenis van de Bond en de gedachten over de ‘toekomst’. Hij verdiepte zich voor een komende publicatie in het gedachtengoed van Marinus Mooij en publiceerde in 2019 een vertaling van het boek van John Phelan ‘De kern van onze hoop’ waarin ook het denken over toekomst het thema is. In onderstaand artikel brengt hij beiden samen.

*Weldra komt de Heer op aarde
om zijn Koninkrijk te aanvaarden
met de zijnen te regeren duizend jaar...*

Als je bent opgegroeid met de bundel van Johannes de Heer weet je het direct. Dat is lied 839. Ik kan het nog zo opzeggen, omdat het in de gemeente waar ik opgroeide vaak gezongen werd.

‘Vrij evangelisch’ was vroeger voor velen in de Bond ‘maranatha’ of ‘de wederkomst’. Het was niet het enige waar je vrije evangelischen over hoorde, maar het was wel je- van-het. Vrije evangelischen geloofden in de opname van de gemeente, de grote verdrukking en het duizendjarig rijk. Voor heel wat ouderen in de gemeente van mijn jeugd was dat dé boodschap.

WAT SOMMIGEN GELOVEN

Maar was het eigenlijk wel zo duidelijk? Geloofden alle vrije evangelischen op die manier? Nee dus.

In de Bond is er zelfs een hevige strijd over geweest. Eind 1911 verscheen een belijdenisgeschrift dat was opgesteld door twee dominees. Het was een concept. De gedachten over de opname van de gemeente en het duizendjarig rijk stonden daar niet in. Maar toen de definitieve belijdenis in oktober 1913 uitkwam, was dat leerstuk er opeens wel in opgenomen.

Arend en Marinus Mooij, een paar oer-vrije evangelische predikanten, vonden dat maar niks. Zij hadden er in 1881 voor gezorgd dat de Bond werd opgericht. Zij leefden en dachten vanuit de Beginselen, die zij zelf hadden opgesteld. Marinus liet het er niet bij zitten en schreef een stuk dat hij Niet om te twisten noemde. Hij vond dat je niet moest beweren

dat alle vrije evangelischen zo geloofden. Je kon alleen maar zeggen: dit is wat sommigen in de Bond geloven. Het stuk werd echter door de redactie van Ons Orgaan geweigerd.

Wat had Marinus er eigenlijk op tegen? Wat was zijn bezwaar tegen deze toekomstverwachting? Het is niet zo dat hij niet geloofde in de wederkomst van Christus.

Als de Eerste Wereldoorlog in 1914 uitbreekt, schrijft hij een uitgebreid artikel met als titel Waar het op uitloopt. Hij is ervan overtuigd dat er voor het einde van de wereld een ‘oorlog in de lucht’ zal plaatsvinden.

De eerste oorlogsvliegtuigen – Anthony Fokker verdiende er goed aan – ziet hij als voorafbeelden van ‘luchtschepen’ die volgens hem in Openbaring 19 voorspeld worden.

OPNAME VAN DE GEMEENTE?

Als het echter over de ‘opname van de gemeente’ gaat, is hij kritisch. In april 1915 richt hij zich rechtstreeks tot Johannes de Heer, die in die tijd artikelen schrijft over de wederkomst van Christus. Wat Mooij vooral stoort, is het idee dat de zeven gemeenten uit het boek Openbaring (hoofdstukken 2 en 3) geen concrete gemeenten zijn, maar ‘perioden’. Elke gemeente staat volgens deze uitleg voor een tijdvak. De laatste periode is die van Efeze, een lauwe kerk. In die tijd vindt de opname van de gemeente plaats, aldus Johannes de Heer.

Marinus Mooij is hier heel duidelijk: Wie deze leer gaat verkondigen, brengt tweedracht in de Bond. Want je gaat er dan vanuit dat er ‘waardige’ en ‘minderwaardige’ gelovigen zijn. De goede gelovigen worden opgenomen, de minder goede vallen buiten de boot. Dat is volgens Marinus trouwens ook nog eens inconsequent. Want hoe kun je het rijmen dat de opname van de gemeente moet plaatsvinden in het tijdvak van de lauwe kerk van Efeze?

Het lijkt misschien een beetje muggenziften, maar dat is het niet. Het gaat hier om het belangrijke onderscheid

tussen de triomferende en strijdende kerk. Als je gelooft dat er een opname is vóór de grote verdrukking vergeet je volgens Marinus Mooij dat de kerk nog in haar aardse strijd is. We zijn, zegt hij, verbonden met de triomferende kerk van de martelaren en gelovigen die ons zijn voorgegaan. Maar het zou fout zijn om te denken dat Christus komt om de zijnen vóór de grote verdrukking weg te nemen. Dan ga je voorbij aan de opdracht die de gemeenten hebben om solidair te zijn met lijdende mensen. Je gaat in tegen wat Christus ons leert: je kruis op je nemen en Hem volgen. Het past ook niet bij Christus om een aantal uitverkorenen weg te nemen en de rest van de mensen te laten lijden. ‘Nergens in de Schrift wordt de gelovigen als loon toegezegd, dat zij lijden en verdrukking zullen ontgaan.’

Daarom verzetten de Mooij’s zich tegen deze leer, waarvan velen dachten dat je daardoor pas echt vrij evangelisch was. Ze vonden dat zulke opvattingen niet strookten met de koers die in de Beginselen was uitgezet.

EEN VROLIJKE NOOT

In de Bond is er na de Tweede Wereldoorlog veel te doen geweest over de maranatha-prediking. Zo ontdekte Martin Nijkamp dat je met die prediking op het verkeerde spoor kunt belanden. Je denkt met de Bijbel in de hand dat je het allemaal weet en je protesteert niet meer tegen onrecht.

In de Internationale Bond van Vrije Evangelische Gemeenten vind je dezelfde discussies terug. Een tijdje geleden is een vertaling verschenen van een boek van de Amerikaanse vrije evangelische emeritus-hoogleraar John E. Phelan Jr. Hij vertelt in het begin van zijn boek dat hij als jonge predikant een boekje op zijn bureau vond met de titel 88 redenen waarom de opname zal plaatsvinden in 1988.

In de Verenigde Staten is het geloof in de opname van de gemeente nog veel sterker aanwezig dan in Nederland. Phelan gaat daar uitvoerig op in. Hij ziet hoe aanhangers van deze leer zich heel gemakkelijk inlaten met een rechtse vorm van politiek. Het idee dat je als gelovige wordt weggenomen vóór de grote verdrukking kan blijkbaar heel makkelijk samengaan met een politiek die klimaatverandering ontkent. Phelan vindt dit een groot gevaar. Dat betekent overigens niet dat hij de verwachting van de komst van Christus niet centraal stelt. Volgens hem moet de kerk weer opnieuw de Heer leren verwachten en afzien van elke vorm van macht, omdat ze zo alleen een teken van hoop kan worden in de wereld.

Er zit dus meer vast aan het lied dat ik als kind leerde, dan ik ooit had kunnen denken. En toch laat die verwachting van de toekomst van Christus me niet los. Maar dan wel met het profetische verlangen naar een wereld van vrede en gerech-

tigheid erbij en niet zonder het protest tegen machthebbers die over de rug van de natuur en hun medemensen heen hun gelijk willen halen. En dan vind je in het lied – juist ook in deze corona-tijd – een mooie belofte over het lam en de wolf, het kind en de adder, die samen spelen. En hoe grappig is het toch als je zingt over de koe en de beer die samen weiden... Alsof je even naar een tekenfilm van Disney kijkt. Ja, dan bevat die hoop op het rijk van God zelfs ook nog een vrolijke noot.

Dr. Leo Mietus is docent aan het Seminarium van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten. Hij is bovendien auteur van diverse publicaties waaronder publicaties binnen het werkveld van de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten.

DE KLASSIEKE TOEKOMSTVERWACHTING

Martin Penning

De redactie van Ons Orgaan vroeg Martin Penning om iets te schrijven over de toekomstverwachting zoals die oa. door Johannes de Heer en zijn navolgers verkondigd is. Een verkondiging die grote invloed kreeg, en nog steeds heeft, in een behoorlijk aantal Vrije Evangelische Gemeentes. Hieronder schetst Martin Penning een deel van de ontwikkeling van die prediking.

De klassieke toekomstverwachting is een gedachte die sinds het begin van de eerste gemeenten al gangbaar was, maar niet altijd breed is gedragen. Een aantal kenmerken van deze visie zijn:

1. De gelovigen maken de eerste opstanding mee, doordat er een opname zal zijn van de gemeente. Er is verschil van inzicht wanneer deze opname zal plaatsvinden; voor, tijdens of na de grote verdrukking.
2. Gedurende zeven jaar zal de antichrist over de aarde regeren. Ook Israël zal het zwaar te verduren krijgen onder het bewind van de antichrist.
3. Pas na die zeven jaar zal Jezus in het openbaar terug komen (wederkomst) en zal het 1000-jarig vrede-rijk beginnen.

DE GESCHIEDENIS VAN HET LEERSTUK VAN DE OPNAME

Het concept van de opname wordt beschreven in 1 Thessalonicenzen 4:13-18. Er zal een tijd komen dat de ‘doden die in Christus zijn zullen worden opgewekt en gelovigen die in leven zijn zullen worden opgenomen’. De discussie bij de klassieke toekomstverwachting gaat niet over de vraag óf er een opname zal zijn, maar wannéér de opname zal plaatsvinden.

Vroegchristelijke schrijvers spraken van de ophanden zijnde komst van Christus om hen te helpen ontkomen aan grote verdrukking. ‘Waak over jullie leven’...(Herder van Hermas) ‘Wees gereed, want jullie weten niet het uur waarop onze Heere komt’ (Didaché, 16.1, omstreeks 120-150).

Diverse opmerkingen van vroege kerkvaders geven aan dat zij besef hadden van de mogelijkheid dat de Zaligmaker op elk moment kon terugkeren. Justinus de Martelaar (100-165) zei: ‘Er komt een opstanding van de doden en een periode van 1000 jaar in Jeruzalem.’

Ook Calvijn (zestiende eeuw) begreep dat Paulus onderwijst dat Christus op elk moment kan terugkeren. Calvijn zei in zijn commentaar op 1 Thessalonicenzen: ‘Paulus---plaatste

zichzelf als het ware onder hen die in leven zullen zijn op de laatste dag. Hij deed dit om de Thessalonicenzen aan te sporen om deze laatste dag te verwachten. Daarnaast onderwees Paulus dit leerstuk om hen voorbereid te doen zijn op Christus’ wederkomst op elk moment.’

Door de eeuwen heen zijn er ook voorgangers geweest die de duiding van de opname specifiek beschreven. Morgan Edward was historicus en Baptisten voorganger in Philadelphia. In 1742 schreef hij over de terugkeer van Christus voor zijn gemeente. Hij geloofde in een verdrukking van drie en een half jaar, maar hij geloofde stellig in de opname vóór de verdrukking. John Darby (stichter van de Vergadering der Gelovigen) verklaarde in 1828 dat hij inzicht had gekregen in de opname van de gemeente vóór de verdrukking. Dit was hem duidelijk geworden toen hij het verschil tussen Israël en de gemeente had leren zien bij het bestuderen van de Efeze brief. Hij zegt hierover: ‘In feite is het zien van het verschil tussen Israël en de gemeente de belangrijkste sleutel om de Bijbelse profetieën goed te kunnen begrijpen. De tweede sleutel is de Bijbelse profetieën zoveel mogelijk letterlijk te nemen.’

JOHANNES DE HEER EN DE OPWEKKINGSBEWEGING

De klassieke toekomstverwachting heeft in Nederland opnieuw bekendheid gekregen door het werk van Johannes de Heer. In het voorjaar van 1903 werd hij getroffen door de tekst uit 1 Koningen 5:9: ‘ik zal het op vloten over de zee doen voeren..., en gij zult het wegnemen; gij zult ook mijn wil doen, dat gij mijn huis spijze geeft’. Tijdens de jaarlijkse conferentie van de Vrije Evangelische Gemeente in Goes besluit Johannes de Heer met enkele andere broeders, gedrongen door nieuwsgierigheid door de berichten over een opwekking, om ‘over zee’ te gaan. Begin 1905 vertrekken ze naar Wales waar op dat moment een opwekking aan de gang is.

Tijdens een van de samenkomsten wordt de wens uitgesproken dat ook Nederland in de opwekkingszegen zou mogen

delen. Johannes de Heer zegt hier later over: ‘Er bleef mij geen keus. Het bevel was duidelijk. Daarom bogen we onze knieën en spraken voor het aangezicht des Heren af, ons geheel en al door Zijn hand te laten leiden. Wat mij persoonlijk betrof, ik beloofde de Heer Zijn roepstem te volgen en zo nodig de aardse zaak los te laten, indien de hemelse zaken dit vragen zouden.’ Deze gebeurtenis zal een nieuwe periode in zijn leven inluiden.

Vanaf die tijd begint Johannes de Heer zich geheel te wijden aan het evangelisatiewerk in Woord en lied. Naast het verlangen van een herleving was er ook een verlangen in het hart van Johannes de Heer dat de Heere Jezus spoedig zou terugkeren. De stelligheid waarmee hij de wederkomst van Christus verkondigde, was gelegen in de tekenen van de tijd. Het wereldgebeuren legde hij uit in het licht van de Bijbel. Hij schreef over de terugkeer van de Joden naar Palestina en over het herstel van Israël als natie en straks als hoofd der natiën, wanneer Jezus, de Koning der Joden zou zijn teruggekeerd.

HERLEVING

Vaak wordt mensen die de klassieke toekomstvisie aanhangen verweten ‘luie christenen’ te zijn. Ze wachten af en de gemeente wordt op een bepaald moment opgenomen. Maar in het leven van Johannes de Heer was dit niet het geval. Hij ging met een grote tent en zijn orgel Nederland in om mensen te wijzen op het verlossend werk van de Heere Jezus. Hij verlangde dat er een herleving in Nederland zou plaatsvinden. Johannes de Heer was geen ‘luie christen’ en was ook niet bezig met allerlei complottheorieën. Hij was bezig met het winnen van zielen en had een verlangen dat de kerken van binnenuit verfrist zouden worden door de Heilige Geest.

Mogen we daar ook niet vandaag de dag, voordat de Heere Jezus Zijn gemeente komt halen, naar verlangen en om bidden? Mogen we als in de dagen van Johannes de Heer verlangen naar een opwekkingszegen in Nederland? Dat het in de gemeente van de Heere Jezus Christus weer zal gaan om Hem die alles voor ons volbracht heeft en dat we alleen daaruit willen leven. Dat deze zegen zijn uitwerking mag hebben in de gemeente, maar ook dat vele zielen hierdoor gered mogen worden voor de eeuwigheid. Met daarbij een diep verlangen:

‘Maranatha, kom Heere Jezus, kom!’
Heer, och zend de spade regen,
op ’t gezaaide door Uw hand;
stort een nieuwe, rijke zegen,
over ’t dorre Nederland.

Refrein: Zend een kool van ’t altaar neder,
vul ons met dat heilig vuur.
Heil’ge Geest, zo zacht en teder,
o! Daal neder in dit uur!

(zangbundel Joh. de Heer 695)

Martin Penning was voorganger in de Vrije Evangelische Gemeente te Oldebroek en in de Vrije Evangelische Gemeente te Hilversum. Hij geeft leiding aan de bijbelschool ‘Gospelmission’ te Amerongen en is redactielid van het Zoeklicht.

RAPPORTAGE OF GEGRONDE VERWACHTING?

Door Jan Hoek

Hoe moet je als christen tegen de toekomst aankijken? Jan Hoek schreef hier een aantal jaren geleden een dik boek over. Na vijftien jaar kijkt hij nog eens terug op het onderwerp van de eschatologie; de vragen van geloof, toekomst en de 'laatste dingen'. In andere woorden: dat wat er uiteindelijk toe doet.

Vanuit het geloof in de opgestane Heer staan we hoopvol in het leven. Als gemeente van Jezus Christus delen we in de aan het volk Israël geschonken verwachting van het koninkrijk van God. De hoop op God mag er zijn, omdat God is die Hij is, de HERE, de Eeuwige, Almachtige en Getrouwe. Deze hoop strekt zich wijd uit als hoop voor de geschiedenis, hoop voorbij de dood en hoop op eeuwig leven in een totaal vernieuwde kosmos.

In de almaar voortgaande stroom van literatuur over 'de laatste dingen' zijn twee hoofdlijnen te onderscheiden.

- De ene lijn is die van de zogenoemde rapportage-eschatologie. Hier is de vooronderstelling dat nauwkeurig lezen van de Bijbel ons in staat stelt een blauwdruk te schetsen van toekomstige gebeurtenissen, die uitlopen op ofwel het duizendjarig vrede-rijk ofwel het einde van planeet aarde.

Er worden bloedstollende toekomstscenario's geschetst, recent ook weer naar aanleiding van de coronapandemie. Bijbelse gegevens worden gecombineerd met allerlei complottheorieën.

- De andere lijn is in haar kern te typeren als 'hoop op God', een strikt verticale benadering vanuit de geloofsovertuiging dat God ons betrouwbare beloften heeft gegeven, maar dat Hij geen spoorboekje van de toekomst heeft geopenbaard. Het gaat dan om een toekomstverwachting die gebaseerd is op hoe wij God - Vader, Zoon en Heilige Geest - hebben leren kennen en vertrouwen. Resultaten uit het verleden geven hier garantie voor de toekomst.

DE BIJBEL RECHT DOEN

Ik kies resoluut voor die tweede lijn. Bij deze positiebepaling rijst de kritische vraag of optimaal recht wordt gedaan aan de vele, vaak zeer gedetailleerde uitspraken die in Oude en Nieuwe Testament over de toekomst te vinden zijn. Worden deze Bijbelse gegevens niet stiefmoederlijk behandeld in de hoofdstroom van de theologie en in de prediking binnen de gevestigde kerken? Liggen hier geen onbetaalde rekeningen

van de kerk?

We mogen ons niet gemakkelijk van deze vraag afmaken. De aanstaande komst van Christus in heerlijkheid is frontpaginanieuws in heel het Nieuwe Testament. Moet de focus van de gemeente als bruid niet gericht zijn op de tekenen die de Bruidegom aankondigen? Het is een van de twee: zij roept door de Geest 'kom!' (Openbaring 22:17) en is zo maranatha-gemeente of zij verloochent haar identiteit.

De vraag is dan vervolgens wel hoe we de Bijbelse beelden en aanduidingen van de toekomst moeten duiden. Neem bijvoorbeeld het laatste Bijbelboek, Openbaring. Het is van belang dit boek niet te zien als een gecodeerde boodschap die pas door 21e eeuwse christenen ontcijferd kan worden. Dat zou immers de vraag oproepen wat de verdrukte christenen tegen het eind van de eerste eeuw aan moesten met een pakket geheime informatie over een toekomst in ver verschiet. Het ging er juist om dat ze hun eigen omstandigheden leerden zien in nieuw perspectief. We zullen moeten vasthouden aan de directe betekenis van het laatste Bijbelboek voor de kerk toen, door de eeuwen heen én hier en nu. Op dezelfde wijze geldt voor de oudtestamentische profetieën dat deze allereerst zijn uitgesproken en opgeschreven met het oog op de eigen tijd en situatie van de eerste hoorders en lezers. De profeten verkondigen echter diepe en krachtige Godswoorden die met één vervulling niet uitgeput zijn.

We beschouwen de Bijbel dankbaar als leerboek van de hoop. Echter, dat houdt niet in dat wij er een spoorboekje van de hoop van mogen maken. In een spoorboekje draait het om eenduidige aanwijzingen. Wanneer we de Bijbel recht willen doen, vragen we aan de Bijbel zelf hoe deze verstaan wil worden. Het blijkt dan al gauw dat 'de Bijbel letterlijk nemen' nog niet zo eenvoudig is als men wel doet voorkomen.

Niemand zal bijvoorbeeld Jesaja 2:2 strikt letterlijk opvatten en geloven dat de berg Sion ooit 'in het laatste der dagen' hoger zal zijn dan het Himalayagebergte en daarom een ultieme uitdaging voor bergbeklimmers zal betekenen. We doen ondanks het vaandel van 'bijbelgetrouwheid' de Schrift geen recht wanneer we losse teksten uit hun literaire en historische verbanden plukken en vervolgens in onze eigen schema's inpassen.

LEVEN ZÓNDER BEREKENING EN MÉT VERWACHTING

Veel van onze vragen over de toekomst blijven onbeantwoord, omdat de Bijbelse visioenen ons eerder indrukwekkende en bemoedigende impressies geven van wat God voor ons in petto heeft, dan exacte beschrijvingen van wat ons te wachten staat. Te midden van die vragen kent het geloof vanuit het gedenken van Gods grote daden de verwachting dat Hij opnieuw en nu definitief beslissend zal ingrijpen in de geschiedenis. Dat nieuwe handelen zal al onze mogelijkheden en onmogelijkheden te boven gaan en door een louterend gericht heen een nieuwe hemel en aarde tot stand brengen, waarin gerechtigheid eindelijk thuis zal zijn en ongerechtigheid voorgoed verleden tijd.

Gods beloften zetten aan tot dromen en daden. De dromen zijn geen bedrog, omdat ze voortkomen uit het ervaren heil. De daden zijn niet zinloos, omdat ze vooruitlopen op het komende heil. De ervaring die het geloof met God opdoet, roept steeds nieuwe verwachtingen op.

De Bijbel is terecht het kompas van christenen genoemd. Het beeld van het kompas maakt duidelijk dat we ook vanuit de Bijbel geen kant en klare blauwdruk van de toekomst in handen krijgen. De opdracht en de uitdaging is spoorzoe-

ken. Een speurtocht is wat anders dan een puzzelrit. Bij een puzzelrit krijgen we bij de start een lijst met aanwijzingen die de goede verstaander in staat stellen om zonder te verdwalen de finish te bereiken. Maar wie de Bijbel als handleiding bij een puzzelrit hanteert, doet met de beste bedoelingen onrecht aan de aard van Gods profetische Woord. 'Geloven wil zeggen: met vooruitlopende hoop de grenzen overschrijden die door de opstanding van de gekruisigde zijn doorbroken.' (Jürgen Moltmann)

Juist in deze moderne tijd met een gesloten wereldbeeld en in een zwijgend onmetelijk heelal gaat het om de volhardende verwachting dat Jezus werkelijk wederkomt en al Zijn beloften waarmaakt. Is dit vuur van de verwachting bij ons tot een flakkerend vlammetje teruggedraaid? Laat de Geest ons vernieuwen tot pelgrims die geen deserteurs zijn. Juist vanuit doorleefde toekomstverwachting richten we tekenen op van het komende Koninkrijk in gerechtigheid en barmhartigheid.

Prof. dr. Jan Hoek (1950) woont in Veenendaal. Hij is emeritus predikant in de Protestantse Kerk in Nederland en emeritus hoogleraar van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven en de Protestantse Theologische Universiteit, Groningen. Hij schreef onder andere Hoop op God. Eschatologische verwachting (2004).

DE MAALTIJD IN JESAJA.

door Cees Stavleu

*De HEER van de legermachten zal
op deze berg voor alle volken
een feestmaal met uitgelezen gerechten aanrichten,
een feestmaal met gerijpte wijnen,
met uitgelezen gerechten vol merg,
met gezuiverde gerijpte wijnen.*

Jesaja 25:6

Hoe zal het toegaan in de laatste dagen? Het Oude Testament spreekt daarover in heel concrete en aardse beelden. Maar God heeft toch wel iets anders te bieden dan een luilekkerland? Niemand kan die vraag beter beantwoorden dan Cees Stavleu, Vrij Evangelisch predikant en onderzoeker over het onderwerp van de betekenis van voedsel in het Oude Testament.

LUILEKKERLAND?

In het Bijbelboek Jesaja staat een visioen over de toekomstige wereld die Jesaja aan zijn hoorders voorhoudt. Dit visioen spreekt van een toekomstige wereld met overvloedig voedsel voor iedereen (Jes. 25:6). Een dergelijke voorstelling roept bij mij associaties op met het middeleeuwse idee van het luilekkerland. Dit was een sprookjeswereld, waarin de gebraden ganzen door de lucht vlogen en de pannenkoeken aan de bomen groeiden. Pieter Bruegel de Oude heeft hiervan in 1567 een prachtig schilderij gemaakt. Het luilekkerland lijkt een werkelijkheid te zijn, waarin de consumptiedrang van het individu centraal staat en waarin weinig

betrokkenheid bij de naaste zichtbaar is. Wanneer we Jesaja 25:6 in het verband van het boek Jesaja en in het verband van het hele Oude Testament plaatsen, wordt dit beeld echter bijgesteld.

ETEN EN DRINKEN ALS ZEGEN

Het is goed om eerst enkele opmerkingen te maken over maaltijden in het Oude Testament. We kunnen stellen dat eten en drinken behoren tot de hoogtepunten van de omgang van God met zijn volk en dat overvloedige maaltijden de vruchten van de omgang met Hem zijn. De oudsten van

Israël eten en drinken, nadat God zich op de berg Sinaï met zijn volk had verbonden en nadat de oudsten van Israël iets van zijn glorie hadden aanschouwd (Ex. 24:11). Ook zien we dat de zegeningen van het verbond bestaan uit overvloedige oogsten en uit maaltijden die ruimschoots in de behoeften voorzien (Lev. 26:4,5,10).

Goed eten en drinken komen als zegeningen van het verbond ook in Jesaja naar voren: al aan het begin klinkt de belofte dat wie bereid is naar God te luisteren het beste van het land zal eten (Jes. 1:19). In Jesaja wordt het toekomstige heil indringend beschreven: mensen worden uitgenodigd om te komen en om gratis water en voedsel tot zich te nemen (Jes. 55:1).

Deze voorbeelden zijn illustratief voor de oudtestamentische voorstelling van het heil: dit is geen toestand van 'hemelse' onstoffelijkheid, maar onderdeel van deze schepping, waarin er altijd meer dan genoeg voedsel is voor iedereen. De tekst over het feestmaal in Jesaja 25:6 bevestigt deze voorstelling: in een toestand waarin rouw en dood zijn verdwenen (Jes. 25:7,8), is er in Sion een feestmaal voor alle volken.

GODSVERTROUWEN

Het is de vraag of dit feestmaal een luilekkerland is, waarin iedereen uit is op de bevrediging van eigen behoeften of dat deze ideale toestand er toch anders uitziet.

Is het een wereld die bestaat uit veranderde mensen of uit mensen die uitsluitend leven voor zichzelf? Ik meen dat het eerste het geval is en dit valt te concluderen uit het bredere verband van Jesaja.

De tekst maakt deel uit van de grotere eenheid van Jesaja 1-39, waarin de oproep tot vertrouwen op God het centrale thema vormt. Dit gedeelte wordt omlijst door verhalen over koningen tot wie de profeet Jesaja sprak: Achaz (Jes. 7) en Hizkia (Jes. 36-39). Zij worden in angstige situaties uitgedaagd te vertrouwen op de HEER en niet op aardse machthebbers. Jesaja beschouwt schimmige politieke deals als een uiting van zijn ongeloof. Uiteindelijk voldoen deze vorsten uit het huis van David niet aan de eis om alleen op God te vertrouwen.

Een belangrijke lijn in Jesaja is daarmee dat de Israëlieten, inclusief hun koningen, niet in staat zijn tot volledig godsvertrouwen. Niet voor niets eindigt de eenheid van Jesaja 1-39 met de zonde van de rechtvaardige koning Hizkia, die door een daad van ongeloof een ernstig oordeel over Juda afroept. Op de achtergrond van het boek Jesaja staat de voorstelling van een wereld vol mensen die alleen op de HEER vertrouwen. Deze groep mensen staat tegenover degenen die vertrouwen op aardse machthebbers.

INNERLIJKE VERNIEUWING

In de door Jesaja gewenste wereld ligt onmiskenbaar de nadruk op de innerlijke vernieuwing van de Israëlieten. Dit blijkt uit de context van Jesaja 65:8-9, een andere tekst over de maaltijd in de heilstijd. Hier wordt gesproken over een wereld met een overvloed aan graan en druiven. Het verband geeft aan dat deze ideale toekomst aanbreekt, nadat het volk van de HEER door een proces van oordeel en vernieuwing heen is gegaan.

In de voorafgaande hoofdstukken is zelfs sprake van een opnieuw door God met zijn volk gesloten verbond (54:10; 55:3; 59:21; 61:8). Ze zijn door een proces van loutering heengegaan en kunnen nu de zegen ontvangen door te nemen van de maaltijd die God geeft. De tekst uit Jesaja 25:6 gaat een stap verder door te spreken over een maaltijd waarvan alle volken van de aarde mogen eten. Ook in het eerste deel van Jesaja (Jes. 1-39) zijn Israël en de wereld innerlijk vernieuwd (Jes. 2:1-4).

Wanneer we de geschetste Bijbelse lijnen doordenken, valt te concluderen dat de in Jesaja 25:6 beschreven maaltijd geen beschrijving bevat van een luilekkerland, bevolkt door egocentrische mensen. De belangrijke ontdekking is dat mensen die in de voleinding de wereld bevolken een veranderd innerlijk hebben en gevoelig zijn voor de wil van God en voor de behoefte van de naaste. Aan zulke mensen schenkt God de zegen van overvloedige maaltijden.

Cees Stavleu was van 2005 tot 2010 predikant van de Vrije Evangelische gemeente te Bennekom. Momenteel is hij docent Oude Testament aan de Academie Theologie van de Christelijke Hogeschool Ede. Ook is hij promovendus aan de PThU, waar hij een dissertatie schrijft over de voedselwetten in Leviticus 11.

Een lichtje in je straat

door Jonne Knevel

‘U bent het zout van de aarde; maar als zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrapt te worden. U bent het licht van de wereld. Een stad die boven op een berg ligt kan niet verborgen zijn.’

Mattheüs 5: 13-15 HSV

Deze tekst van Mattheüs vormt het uitgangspunt van onze identiteit als zendingsgemeenten. In de Beginselen wordt dit verlangen om zout en licht te zijn ook beschreven en hoe we als gemeenten een plek mogen zijn om hierin samen te oefenen en elkaar te bemoedigen. Ik deel dit verlangen, tegelijkertijd roept het bij mij ook vragen op. ‘Hoe?’

Hoe kunnen we in deze tijd als gemeenten een werkplaats vormen als we bijna niet samen kunnen komen? Hoe kan ik zout & licht voor de ander zijn?

Deze gedachten hebben mij de laatste tijd beziggehouden. Ik zie dat we ons als gemeenten veel richten op onze leden en volgens mij is deze aandacht goed, maar soms maak ik mij wel zorgen om de beweegredenen. Om mij heen hoor ik veel zorgen rondom het verliezen van leden, als gevolg van corona. Alles is veel meer online en digitaal geworden, en het aanbod van diensten is groot. Daarnaast vinden gemeenteleden het ook ontspannend om vanuit thuis, met hun eigen koffie de dienst te beluisteren. Komen deze leden nog wel terug als we straks weer open mogen?

Hierin mis ik dan het vertrouwen. Iedere zondagmorgen worden we bemoedigd en begroet met de woorden: ‘Onze hulp en onze verwachting is in de naam van de Heer, Hij die alles maakte en trouw blijft, niet loslaat wat Zijn hand begon’. Die belofte geldt ook nu. Onze zorgen rondom onze leden mogen we dan ook bij Hem neerleggen, zodat we ons kunnen richten op datgene waar-toe we geroepen zijn; zout & licht zijn op deze aarde.

ZOUT EN LICHT

In dit Schriftgedeelte spreekt Jezus over zout & licht. Zout dat vaak gebruikt wordt om smaak te geven en voedsel te conserveren, om het goede te behouden en te bewaren. Zout is een tegenhanger, waardoor de andere smaken beter

tot uiting komen. Licht is het bron van leven, van groei. Ook is licht het meest zichtbaar in de duisternis. Tot slot spreekt Jezus heel nadrukkelijk zijn discipelen aan: ‘U, jullie zijn het zout van de aarde, U, jullie zijn het licht van de wereld.’ Jezus heeft het hier niet over de Thora (de Bijbel) of de Tempel in Jeruzalem (de kerk in Nederland), maar over Zijn volgelingen. Over ons. Wij, als volgelingen van Jezus, dienen zout & licht te zijn. En dat is een moeilijke taak, want om zout te zijn betekent het heel praktisch dat we soms confrontaties aan moeten gaan en/of dat we tegen de stroom in moeten zwemmen. Niemand doet dat graag. Maar het is wel nodig, willen we recht doen aan het Evangelie en dat niet verloren laten gaan. Het licht brengen houdt vaak in dat je omziet naar hen die je in eerste instantie niet als je vrienden uit zou kiezen. Diegene waar je je liever niet mee zou associëren. Jezus vraagt nogal wat van ons.

DE GEMEENTEN ALS WERKPLAATS

Als gemeenten mogen we een oefenplek zijn, een werkplaats waar we leren en elkaar bemoedigen in het zijn van zout & licht. En ondanks corona, de afstand, de online samenkomsten, geloof ik dat dit de uitgelezen kans is om juist nu zout & licht voor de wereld te zijn; zowel als kerk als individu.

‘Hoe?’ hoor ik u vragen.

Ik denk heel simpel door te beginnen met onze eigen burens. Door corona is de eenzaamheid in Nederland nog nooit zo groot geweest. Wat een verschil kan er ontstaan als iedereen in Nederland oog zou hebben voor wie er naast hen woont. Nee, het zijn geen mensen die we zelf hebben gekozen of misschien zouden kiezen als we een keuze hadden, maar ze zijn ons gegeven, door God. Laten we daarom bij hen beginnen. Samen als kerk en in onze eigen straat.

ANDERS LEREN KIJKEN

MISSIE IN EEN NIEUWE WERELD

Op zaterdag 2 oktober organiseert de SZD de jaarlijkse inspiratiedag. En die gaat door! We hopen dat het fysiek kan, maar als dat niet (veilig) zou kunnen, zoeken we andere vormen.

In de ochtend gaat het over het thema: ANDERS LEREN KIJKEN – Missie in een nieuwe wereld.

In de middag is er een viering waarin we Jonne Knevel verwelkomen, die sinds 1 maart voor de SZD werkt, en we nemen in deze viering en bij het samenzijn daarna afscheid van Janneke Doornebal, missionair toeruster van de SZD sinds augustus 2001

In het ochtendprogramma hebben we Jan Wolsheimer, directeur van MissieNederland bereid gevonden om ons te helpen om samen na te denken over hoe we na corona onze missie (onze zending) handen en voeten kunnen geven. Dat is spannend: we willen misschien het liefst zo snel mogelijk “terug naar normaal”. Maar de wereld is veranderd, en wij willen in de wereld om ons heen iets betekenen. Wat

betekent dat voor zending en missionair gemeentezijn?

Jan Wolsheimer zegt daarover: “We leven in een interessante tijd. Veel van de dingen die we voorheen als ‘normaal’ beschouwden, zijn van tafel geveegd. Deze pandemie, en de toekomst daarna, heeft ons op onbekend terrein gebracht. Sommige mensen beleven een tijd van twijfel en frustratie, terwijl anderen juist een nieuw seizoen van mogelijkheden verwelkomen waarin we anders kunnen denken, nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen aangaan...”

Een spannend onderwerp, en we hopen dat veel mensen met ons mee willen denken.

Het ochtendprogramma loopt van 10:30 uur (koffie en thee staan om 10.00 klaar), de viering begint om 14:00 uur en vanaf 13:30 uur staat voor degenen die dan komen koffie en thee klaar.

Houdt vooral ook berichten in uw gemeenteblad in de gaten, daarin staat het laatste nieuws over deze dag!

De SZD/het SZD-bestuur/Jonne Knevel en Janneke Doornebal, missionair toerusters SZD

Een nieuwe Missionair Toeruster!

Bijna iedereen weet het al: formeel is Janneke Doornebal, missionair toeruster bij de SZD, sinds 6 maart 2021 met pensioen. We hebben met haar afgesproken dat ze pas op 2 oktober van dit jaar officieel afscheid neemt en tot die datum nog één dag per week blijft werken. Intussen is de SZD ook al op zoek gegaan naar een opvolger.

We zijn als bestuur van de SZD heel blij dat we u kunnen melden dat via een interne sollicitatieprocedure Jonne Knevel bereid is gevonden om Janneke te gaan opvolgen als missionair toeruster. Jonne is in de Bond geen onbekende, ze werkt al sinds 1 februari 2020 als gemeente-regiocoach in de Bond.

Jonne blijft vanaf 1 maart twee dagen per week werken als gemeente-regiocoach, en daarnaast één dag per week als missionair toeruster.

Zending, missionair zijn, ligt Jonne na aan het hart. Zoals Jonne zelf aangeeft: 'Geloven doe je en laat je zien. Kerk en gemeente ben je als je zichtbaar bent in je omgeving. Het Goede Nieuws, de Blijde Boodschap hou je niet voor jezelf. Dat Goede Nieuws is er voor iedereen, jong en oud, wie of waar je ook bent'. We zien er naar uit dat Jonne zich ook als missionair toeruster zal inzetten in de Bond, en ook op die manier voor de gemeenten en de SZD een bijdrage kan leveren in Gods Koninkrijk!

In de tijd die komt gaat Jonne zich inwerken in de taak van Missionair toeruster.

Haar e-mail adres is: jknevel@bondveg.nl

Recensie

door: Froukje Karelse-Dijk

MIDDELEN IN HET LEVEN
over christelijke toekomstverwachting
door Kees en Margriet van der Kooi
2019 KokBoekencentrum, Utrecht.

Het was vakantie en wij stonden met onze gezinstent aan het Meer van Genève. Voor de tent zat Jan, mijn man, te lezen. Ineens stond één van de bevriende kinderen nieuwsgierig voor hem en vroeg: "Wat bent u aan het doen?" "Ik lees", was het antwoord. Het kind dacht even na en vroeg: "Hebt u ook een woordje voor mij?" Ik moest aan dit voorval denken toen ik het boek las dat ik nu onder de aandacht wil brengen. Als het om de toekomst gaat, om mijn toekomst, of groter en breder, die van de wereld, wat weten we dan? Wat zoeken we dan? Wat betekent christen zijn dan? Wat kunnen we weten, en wat niet.

Als God het geheim van de wereld is, dan biedt zijn trouw een perspectief van hoop. Maar waarop mogen we dan hopen? Het boek van Margriet en Kees van der Kooi gaat niet over troost en rouwverwerking. Tenminste dat zeggen de schrijvers zelf. Dit boek gaat over wat we volgens het christelijk geloof mogen hopen en verwachten en hoe dat van belang is voor het leven hier en nu. Het zal wel hoop moeten zijn die ergens in gegrond is.

"Ik wil zo graag het geloof ervaren," zei één van onze kleindochters. In deze coronatijd ligt alles stil. Dat is lastig, want hoe houd je geloven dan gaande. Waarvan is het afhankelijk, of van wie? De schrijvers noemen Mozes? Hij kon God ervaren en was niet afhankelijk van grote bijeenkomsten, prachtige muziek of de gezelligheid van mensen. In het boek wordt een gedicht aangereikt van Elisabet B. Brown. Dat gedicht raakte mij omdat het laat zien dat het van belang is, hoe en waarop, op Wie, je bent afgestemd. (Een roepstem. Daarvan zijn meerdere voorbeelden). Het gaat als volgt:

*"Brandend Braambos
De aarde zit boordevol hemel
en elke struik, hoe gewoon ook,
staat in lichterslaai van God.
Maar enkel hij die het ziet
doet zijn schoenen uit.
De rest zit er omheen
en plukt bramen."*

Van harte aanbevelen.

Bij vreugde en verdriet...

door: Chris Doornweerd

"Wat heeft hij of zij van mij nodig als geestelijk werker, als vertegenwoordiger van Jezus."

Onlangs nam Chris Doornweerd na een lange dienstperiode afscheid van de Vrije Evangelische Gemeente te Elburg. Hij schrijft hieronder een persoonlijk woord waarin hij terugkijkt op zijn kostbare werk in de gemeente.

Veertien jaar lang heb ik als gemeentelijk werker de VEG Elburg mogen dienen. Het klikte vanaf het begin. Er ontstond, met hier en daar wat hobbels, een goede samenwerking. Mijn grootste ontdekking in die jaren is geweest dat Veg-ers net mensen' zijn en dezelfde problemen en dingetjes hebben die zich ook voordoen in de 'gewone' mensenwereld. Tegenslagen, verlieservaringen, ernstige ziektes, handicaps, relatieproblemen, omgaan met de dood en suïcide waren issues waar mensen mee moesten leren omgaan en ik met hen. Maar ook geboortes en huwelijksfeesten. Ik heb daardoor in het pastoraat zowel momenten van vreugde als van intens verdriet meegemaakt. Momenten van écht goed contact, maar ook van het ontbreken daarvan.

En steeds weer de vraag hoe kan ik er op dit moment zijn voor die persoon die tegenover me zit? Wat heeft hij of zij van mij nodig als geestelijk werker, als vertegenwoordiger van Jezus. Ik herinner me de kostbare momenten dat ik er mocht zijn voor dié ander en vaak ontstond door

regelmatig bezoek een vertrouwensband. Daaruit ontstonden dan weer gesprekken met diepgang en wederkerig contact. Soms voldeed een luisterend oor Soms was er een Bijbelvers dat troost bood. En soms nam ik mijn gitaar mee om samen te kunnen zingen. Liederen uit de Opwekkingsbundel of Johannes de Heer klonken dan op uit de kamer. Het samen zingen en bidden verbond op een wonderlijke manier, het werkte geloofsversterkend. Soms ook waren we gewoon samen stil en deed de altijd Aanwezige Zijn werk in stilte. Ik heb mijn werk als een voorrecht ervaren, met name om op kwetsbare plekken van mensen te worden toegelaten.

Onlangs mocht ik de afscheidsdienst meemaken met een klein gezelschap van familie, vrienden, burens en gemeenteleden. Samen keken we in dankbaarheid terug om zodoende een kostbare periode in mijn leven af te sluiten. Ik ben dankbaar voor alle mooie en kostbare mensen die ik op hun levenspad ben tegengekomen. Gewone mensen voor wie ik iets mocht betekenen.

Soli Deo Gloria.

REGIONIEUWS

REGIO MIDDEN

AMSTERDAM

In Amsterdam was de Weteringkerk op 17 maart de locatie van stembureau 230. Dat leverde verrassende reacties van kiezers op: 'ik ben hier al honderden keren langsgelopen en nog nooit binnen geweest, best mooi', 'dit ziet er keurig uit, zeg', 'een sfeervolle plek' en 'is dit nog steeds een kerk?' In totaal hebben 636 kiezers in de kerk hun stem uitgebracht voor de verkiezing van de Tweede Kamer. De locatie heeft als stembureau aan alle verwachtingen voldaan en in het evaluatieformulier zal dit worden gemeld aan de burgerlijke gemeente Amsterdam. Volgens de voorzitter van het stembureau is alles geheel volgens de richtlijnen rond COVID 19 verlopen.

In dezelfde gemeente, Amsterdam, gaat men zich ook weer (!) bezinnen op het verschijnsel van de papieren leden. Dit zijn mensen die ooit lid zijn geworden, maar waar je als gemeente vaak al jaren niets meer van hoort of ziet. Een gegeven waar op meer plaatsen mee wordt geworsteld. Een moeilijk en pijnlijk onderwerp, want als gemeente wil je samenbindend zijn. Dat lukt met papieren leden niet.

BUSSUM

In de week voor Pasen plaatste de V.E.G. Bussum vijf foto-borden in de tuin van de kerk. Het was de tweede keer dat het gebeurde, want ook in de week voor Kerstmis werden ze geplaatst. Op de borden staan foto's met een passende tekst die de belangstelling van de voorbijgangers wil trekken om hen op deze manier te inspireren en te bemoedigen. Dit keer was gekozen voor woorden die worden toegeschreven aan bisschop Desmond Tutu:

“Goedheid is sterker dan slechtheid”
 “Liefde is sterker dan haat”
 “Licht is sterker dan duister”
 “Leven is sterker dan dood”
 “Hoopvol zijn wij sinds Hij ons liefhad”.

REGIO NOORD

HARKEMA

Op 28 maart ging de gemeente in Harkema voor het eerst 'online' met behulp van camera en geluid. De gemeente is dankbaar dat er zo een groter bereik is van de kerkdiensten. De installatie is voor de helft betaald uit eigen middelen en voor de andere helft vanuit een bijdrage van onze Bond.

Een aantal jonge mensen uit de gemeente van Harkema zou vorig jaar meedoen met een buitenlands projekt van World Servants. Helaas kon dat toen niet doorgaan. Ze werden 'doorgeschoven' naar dit jaar. Ook nu kunnen ze niet naar het buitenland en doen ze mee aan projecten in ons land.

De jonge mensen die zich voor dit jaar hadden opgegeven worden nu vervolgens doorgeschoven naar volgend jaar.

REGIO ZEELAND

YERSEKE

In de VEG Yerseke deden op eerste Paasdag vier mensen belijdenis van hun geloof en werden er ook drie doopleden bij de gemeente gevoegd. In het maandblad staat dat dit gebeurt met grote dankbaarheid. Middenin een coronacrisis en te midden van secularisatie gaat de Heer verder met Zijn gemeente.

REGIO ZUID-HOLLAND

GORINCHEM

PaasChallenge: door Richard Hoogland

Op een dag met verbazend mooi weer heb ik mij laten verleiden om uit mijn coronastoel te komen en mee te doen met de PaasChallenge. Ik had ook wel weer de behoefte om mensen van onze gemeente te ontmoeten en wandelen door een wijk in Gorinchem is gezelliger samen met anderen. De start was bij ons kerkgebouw en daar begon de uitdaging al direct. We werden voor de keuze gesteld om te kiezen uit vier personen waarvan we er één op 'De weg door Jeruzalem' zouden volgen. Of eigenlijk zouden we Jezus volgen als door de ogen van deze personage. Wij kozen voor Claudia, zij bleek later de vrouw te zijn van Pontius Pilatus. Aan de hand van QR-codes, tekeningen en opdrachten gingen we van locatie naar locatie en vernamen we hoe deze Claudia mogelijk de weg van Jezus meeliep en ervaarde tot aan het moment van de kruisiging. Het mooie van deze wandeling en challenge was dat er ook nagedacht was hoe het voor jongeren en de kleinsten leuk te maken. Voor alle groepen waren er opdrachten, puzzels en momenten waarop stevig nagedacht moest worden over het goede antwoord. Deze moest namelijk in een app worden ingevoerd voordat we verder konden. Zonder het goede

antwoord was de volgende locatie niet bekend. Na bijna twee uur onderweg te zijn geweest, met als leidraad de blik van Claudia, kwamen we aan op de slotlocatie. Daar mochten we zaadjes in een bakje aarde doen. Dode zaadje die weer tot leven zouden komen.

Mede, en misschien wel vooral, door de gesprekken onderweg, het lekkere weer en de huppelende jongeren om ons heen, was deze PaasChallenge een geslaagde poging om met het oog op Pasen elkaar weer in het oog te hebben en te ontmoeten. Voor mij smaakte het naar meer. Intussen groeien de zaadjes in mijn vensterbank langzaam maar gestaag op uit de aarde. En dat is meer dan alleen maar symboliek!

REGIONIEUWS OOST

HEERDE

In februari zijn er in Heerde televisieopnames gemaakt voor een uitzending van de EO over Heerde, 1 jaar na de coronauitbraak. Ook vanuit de VEG is hieraan meegewerkt. De uitzending vormt een onderdeel van een 6-delige TV-serie over corona. De eerste uitzending ging over Urk en werd op 17 april j.l. uitgezonden. De uitzending over Heerde staat gepland voor zaterdag 22 mei a.s. om 19.15 uur. Zeker is dat niet, want in omroepeland kunnen programma-uitzendtijden spontaan wijzigen.

NIJVERDAL

Wij willen ruimte maken voor stilte en bezinning in ons leven, leren luisteren. Wil jij ook even ontsnappen aan de hectiek van het dagelijks leven?

Op 16 februari 2020 was de officiële opening van de Pioniersplek Kleine Kapel Noetsele. Het initiatief van de PGN wordt gesteund door de andere kerken die zijn vertegenwoordigd in de Raad van Kerken Nijverdal-Hellendoorn. Het doel van zo'n plek is, dat er naast de bestaande kerkelijke gemeente, een nieuwe vorm van kerk-zijn ontstaat. Gericht op mensen die wel bezig zijn met zingeving en/of geloofsvragen maar zich niet altijd herkennen in de huidige kerkvormen.

De Kleine Kapel biedt ruimte aan, en stilte. Hier moet niets. Hier mag je gewoon stil zijn. En in de stilte hoor je vaak meer. Je hoort of merkt bijvoorbeeld wat er allemaal in jezelf omgaat, waar je eigenlijk naar verlangt, waar je je zorgen over maakt of waar je dankbaar voor bent. En misschien hoor je in de stilte ook iets van God? Gehoor geven aan wat er binnen in jou leeft, kan kracht en inspiratie geven, kan een wegwijzer zijn.

MEPPEL

Momenteel wordt het kerkgebouw van de VEG Meppel op zondagmorgen gebruikt voor de onlinediensten en verder is er geen enkele gemeente-activiteit in het gebouw. Toch is het momenteel een bedrijvige drukte in en rondom

het kerkgebouw. De beide toiletten worden compleet gerenoveerd en in de kerkzaal komt nieuwe vloerbedekking. Als er straks weer volop gebruik gemaakt kan worden van het kerkgebouw kunt u het schitterende resultaat bewonderen. De gemeente is dankbaar voor het feit dat beide investeringen mogelijk zijn gemaakt door subsidies vanuit Stichting 76 en de Stichting VEG Apeldoorn (een stichting die zoekt naar passende bestemmingen voor de financiën die zijn vrijgekomen als gevolg van de opheffing van de gemeente in Apeldoorn en de verkoop van het kerkgebouw).

ELBURG

*Ik leef door te sterven,
 door Jezus' weg te gaan.
 Ik leef door met Jezus op te staan.*

De gemeenteleden van de VEG Elburg hebben met elkaar het lied *Ik Leef* van Sela gezongen en hiervan een prachtige video gemaakt. Het resultaat is te bewonderen op Youtube (zoekterm Ik leef - Sela - VEG Elburg).

Erkenning

Op 21 april jl. is de erkenning van mw. Froukje Wesseling-Schilstra in de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland als gemeentelijk werker pastoraat/ gemeenschapsopbouw rondgekomen. Froukje Wesseling-Schilstra is als gemeentelijk werker verbonden aan VEG Burgum en Harkema.

N	E	E	J	N	L	I	A	K	Z	A	G	F
E	O	E	N	E	E	A	E	N	N	J	B	O
I	J	L	K	G	R	A	E	U	N	E	W	H
V	E	K	Y	D	E	U	L	O	E	Z	D	R
H	I	P	E	B	E	L	Z	S	L	U	O	O
S	T	E	F	O	A	M	T	A	E	S	O	O
E	I	E	R	M	B	B	O	P	L	M	D	V
T	W	A	A	L	F	D	U	I	Z	E	N	D
L	Z	E	I	N	I	E	E	T	N	N	M	N
A	W	I	M	C	E	U	W	N	E	I	T	E
C	A	N	E	V	E	Z	Z	A	L	F	A	A
H	R	A	R	D	N	O	Y	L	L	O	P	A
T	T	E	D	O	M	I	T	I	A	N	U	S

Zo doet u mee: los de prijspuzzel op door antwoorden van onderstaande vragen weg te strepen. Er blijven 37 letters over die een zin vormen. U kunt de oplossing tot 1 juli 2021, 00:00 uur-als volgt doorgeven:

Stuur een email naar:

puzzelonsorgaan@gmail.com met uw oplossing
of stuur een kaartje met uw oplossing naar:
Puzzel Ons Orgaan,
van Hoekenstraat 4,
4431 CB 's-Gravenpolder.

Uit de goede oplossingen wordt een winnaar getrokken en hij/zij ontvangt het boek van de boekbespreking.

Meer puzzelen? www.breinkrakers.be

OPENBARING

1. Engel van de onderaardse diepte. (8)	2. Wat moet je op je ogen smeren? (4)	3. Hoeveel horens heeft het beest? (4)	4. Wat smaakt als honing? (6)	5. Werktuig om de oogst binnen te halen. (6)	6. 666 is het getal van het ..... (5)
7. Welke gemeente is lauw? (7)	8. Welke keizer ver- bande Johannes vermoedelijk naar Padmos? (10)	9. Welke stad daalt neer uit de hemel op het eind van Openbaring? (7)	10. Hoe vaak komt het getal zeven voor in Openbaring 1: 12-20?? (4)	11. Aan hoeveel gemeenten in Asia moet Johannes schrijven? (5)	12. Welke kleur kreeg de zon bij het verbreken van het zesde zegel? (5)
13. Hoeveel wezens zijn er voor de troon? (4)	14. Welk gedeelte moet er bij het meten van de tempel worden overgeslagen? (7)	15. Wie zullen Jezus zien als Hij weerkomt op de wolken? (5)	16. Welke grote stad wordt vergeleken met een dronken hoer? (7)	17. Welk land wordt op één lijn gezet met Sodom? (7)	18. De draak en zijn engelen werden na een oorlog in de hemel gegooid op de ... (5)
19. Wie komt als overwinnaar terug naar de aarde? (5)	20. Martelaar, en betrouwbare getuige uit Pergamum. (7)	21. Hoe heet de ruiter op het vaalgele paard, die te zien was bij het verbreken van de 4e zegel? (4)	22. In welke kleur gaan enkelen uit Sardes gekleed, mits zij stand houden? (3)	23. De vierde engel goot één van de zeven offerschalen leeg over de ... (3)	24. Eén van de twee stammen die ontbreekt bij de 144.000. Welke? (6)
25. Hoeveel dienaren uit de stam van Zebulon droegen “Het zegel” op hun voorhoofd? (13)	26. Wie deelde de openbaring van Jezus Christus mee aan Johannes? (5)	27. Hoe heet de ster die viel bij het blazen op de bazuin door de derde engel? (5)	28. Wie ontvangt uit de hand van God een boekrol met zeven zegels? (3)		